

**Filosofie pro
environmentalisty**

2.

Bohuslav Binka, 2010

Filosofie pro environmentalisty

☞ Začínáme u druhého zlomu

Řecko

Význam řeckého zlomu

☞ v politickém myšlení

v našem pohledu na svět ☞

☞ v umění

Předantické umění

 Z hlediska ocenění přírody mnohem „environmentálnější“ – Sumer, Akkad, Egypt

ale

1. Řídí je nezměnitelný kánon – vlastní city a také skutečnost není to nejdůležitější. Je bytostně schematické.

2. Je nábožensky a sociálně podmíněné – umění slouží, jeho účelem není na prvním místě krása, ale služba kultu nebo sociálnímu ovládnutí.

3. Postrádá umělecký vývoj v dnešním slova smyslu.

Antické umění

 Nutné rozdělit do 8-7 stol. př. K. a poté – obrovský rozdíl!

ovšem od určitého okamžiku

1. Kánon není vše. Umělec je stejně významný.
2. Cílem umění je vyvolávat estetickou libost a vyjadřovat city a postoje umělce. Umění není kult.
3. Umění je ve dvojím smyslu klasické.
4. Opět ve dvojím smyslu se objevuje individuální jedinec .

Myšlení o světě

Předantické myšlení je mytologicky svázané, rigidní a nekritické. Otázka proč je v mnoha oblastech tabu. Myšlení je často v mnoha oblastech otázkou pevně stanovených postupů.

Antické myšlení najednou nezakládá svoji autoritu na tradici či na mistrovi či na autoritě mluvčího, ale na přesvědčivosti argumentů. Pravda nikoliv jako odkaz na absolutní text či autoritu, ale jako výsledek hledání a vážení argumentů.

Myšlení o světě II.

Přes svoji revolučnost však Řekové netematizují přírodu v našem slova smyslu. Slova, které používají na přírodu neodkazují – fyzis (příliš široké), kosmos (příliš široké), symetria (překrývající).

Důvodů je několik. Řekové vnímají jinak než my – příkladem budiž slovo krása, slovo člověk, či právě slovo příroda. Příroda je pro řeky celý svět jako takový (včetně nás) nebo spíše dva celky – nadzemská příroda a pozemský svět. Cenná je ta nadzemská.

Myšlení o světě III.

Svět pro ně není mrtvý jako pro Descartesa, ovšem život není omezen na živé bytosti! Důležitější než například jelen je pro ně Bůh, který pobývá na tom, kterém místě či svět stálic a nebo svět jako celek. Přírodu tak, jak ji chápeme my řekové vůbec neznají a také si jí nijak zvlášť necení. Výjimky – některá zvířata (kůň, u některých měst delfín, sova). Řekové nejsou pro environmentální myšlení důležití tím co si o přírodě mysleli, ale tím, že naše myšlení otočili směrem, jehož je environmentalismus jedním z možných důsledků. Nejsou důležití tím co, ale jak.

Myšlení o politice

Předantické: vládcové jsou pověřeni Bohy, svět je uspořádán a toto hierarchické uspořádání je garantováno posvátnými texty i vládci světa, nikde nemá člověk prostor pro sebe – neexistuje sféra soukromého.

Antické: myšlenka samo-správcovství – občané musí potvrdit návrhy vládců obce na to, jak vládnout, kontrola moci, zájmy občanů jsou omezeny pouze zákonem, nikoliv vůlí těch „nahore“, vznik soukromých zájmů a cílů.

Antický svět

Během pouhých 150 let se antický svět zásadním a nepochopitelným způsobem proměnil – ze zaostalé a cizí vlivy kopírující kultury se stala kultura úplně jiného typu a významu, ovlivňující celý tehdejší svět. Zůstává otázka proč a jak.

1. Řecko na křižovatce světa. 2. Svět obchodníků a cestovatelů. 3. Příliš mnoho příliš silných susedů. 4. Rozpad tradičního řádu. 5. Renesance a řecký svět 6. století.

Pochopit antiku

Správné pochopení antiky

1. Antika a současnost
2. Základní rysy antického světa
3. Základní klasifikace antického světa

Antika a současnost

Svět úspěšných amerických sitcomů a historických filmů, aneb problémy žen a mužů v domácnosti řešené v hlubokém vesmíru či na počátku věků.

jenže

1. Dnes žijeme v jiném světě než Řekové, máme jiné významy slov (kálón, techné a poiésis či agapé a éros).

2. To o co nám jde je antika a nikoliv naše představa antiky jako to bylo v renesanci či 17. století. Řekové nebyli střední vrstva současného česka.

3. Podívejme se tedy na řecké řeky.

Homér a Starý zákon

Přibližme si řecký svět na srovnání Homéra a Starého zákona. Přibližme si světy dvou vrahů mýtického světa.

1. **Aristokratičnost Řeků** – nikdo kromě pánů nemá nárok na svůj svět /otroci u Homéra, tragédie a komedie, Tacitus, Marcellinus – výjimka – Andromaché u Euripída.

2. **Plastická a osvětlená realističnost Řeků.** Trója u Homéra kontra příběh Abrahama ve Starém zákoně.

3. **Jak vidí svět Řekové.**

Klasifikace antiky

Vývojové hledisko v pohledu na antiku:

1. Helénské archaické – 1000 - 560. Zpočátku skutečně temný věk ranně železného období. Exodus z pevninského Řecka a Iónové v Malé Asii. Zlom.

2. Helénské klasické – 500 – 320. Dvakrát klasické. Spojení Dórské a Ionské kultury, vrchol antické kultury jako takové.

3. Helénistické – 290 -290. Významné změny v kultuře, politice i filosofii. Úpadek.